

Sınıf Yönetimi

Prof. Dr. Ayhan AYDIN

— 20. Baskı —

Prof. Dr. Ayhan AYDIN

SINIF YÖNETİMİ

ISBN 978-605-5885-08-3

DOI 10.14527/9786055885083

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2019, PEGEM AKADEMI

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**idir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindeks.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

9. Baskı: Ağustos 2008, Ankara

20. Baskı: Ekim 2019, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türlüdür
Dizgi-Grafik Tasarım: Ayşe Nur Yıldırım
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Salmat Basım Yayıncılık Ambalaj Sanayi Tic. Ltd. Şti.
Büyük Sanayi 1. Cadde 95/1
İskitler/ANKARA
Tel: 0312-341 1020

Yayıncı Sertifika No: 36306

Matbaa Sertifika No: 26062

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

PROF. DR. AYHAN AYDIN

Ankara ve Hacettepe Üniversiteleri mezunu olan yazar, İngilizce ve Eğitim Bilimleri alanında yüksek öğrenim görmüştür. Bir süre İngilizce öğretmeni olarak görev yapan Aydın, bu dönem içinde bir yandan lisansüstü öğrenimini sürdürürken öte yandan MEB'in çeşitli komisyon ve kurullarında görev almıştır. Doktora öğreniminden sonra Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesinde part-time öğretim elemanı olarak çalışmıştır. Senato üyesi, bölüm başkanlığı, anabilim dalı başkanlığı gibi çeşitli yönetim görevlerinde bulunan Aydın, halen Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Gazi, Anadolu, Bahçeşehir gibi üniversitelerde dersler veren Aydın, kendisini kısaca yaşamsever olarak tanımlamaktadır. Aydın'ın 150 dolayında yayımlanmış makalesi, ayrıca ikisi araştırma kitabı olmak üzere toplam 12 yayımlanmış kitabı vardır. Yayımlanmış kitaplarından bazıları şunlardır: *Sınıf Yönetimi*, *Eğitim Politikası*, *Eğitim Psikolojisi*, *Felsefe Düşünce Tarihi*, *Eğitim Sevgidir*, *Yaşama Sanatı*, *Yaşadığımız Dünya*, *Hayat Neden Güzeldir*, *Mutluluk*, *Eğitim Hikayedir*. Yazar insana ve hayata ilgi duymakta ve bu alanlarda ürünler vermektedir.

TEŐEKKÖR

Bu baskıda yeniden dizgisi yapılan ve anlatımı görsel olarak desteklenen kitabın daha sevimli ve çekici hale geldiği düşünölmektedir. Bu konudaki katkılarından dolayı Pegem Akademi ve Sayın Gürsel Avcı'ya teşekkür ederim.

Ayhan Aydın

Ekim, 2019

ÖN SÖZ

Kısa bir süre içinde dokuzuncu baskı aşamasına gelen Sınıf Yönetimi kitabı eğitim kamuoyu tarafından büyük bir ilgiyle karşılandı. Sınıfta öğretim ortamı, zaman yönetimi, öğretimin planlanması ve değerlendirilmesi, davranış yönetimi, öğretmen-öğrenci ve öğretmen-veli iletişimi gibi özgün bölümler içeren kitap aynı zamanda ilginç ve düşündürücü örnek olaylarla zenginleştirilmiştir. Umarım empatik bir anlayışla ve naif bir duyarlılıkla kaleme alınan bu kitap, öğretmenlerin hem düşünsel hem de duyuşsal gelişimlerini olumlu yönde etkilemeye devam edecektir.

Bu düşünceyle kitap “daha mutlu ve güzel bir yaşam için çalışan dünyanın en seçkin insanlarına, öğretmenlere” adanmıştır. Yazarın en büyük mutluluğu kitabın eğitim bilimleri ve öğretmenlik programlarının en stratejik alanlarından biri olan Sınıf Yönetimi alanında bir referans kitabı haline gelmiş olmasıdır. Birçok akademisyen ve araştırmacının yeni ürünler verme sürecinde yararlandıkları bu eserin ayrıca gerçek bir sevgi mesleği olan öğretmenliği meslek edinmiş öğretmenlerin el kitabı olma niteliğini sürdürmesi dileğiyle...

Kitabın bu baskısına öğretim üyesi arkadaşlarımızın dersleri sırasında kullanabilecekleri görsel dokümanlar (poverpoint sunuları) eklenmiştir. İsteyen öğretim üyelerine yayınevi tarafından e-posta ile gönderilecektir.

Ayhan AYDIN

Ekim, 2019

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....v

1. BÖLÜM

SINIF YÖNETİMİ YAKLAŞIMLARI, TEMEL KAVRAMLAR VE ÖĞRETMENİN ROLÜ

Bireyselleşme, Toplumsallaşma Kavramları ve Sınıf Yönetimi.....	2
Sınıf Yönetiminde Geleneksel Yaklaşım	4
Çağdaş Sınıf Yönetimi Yaklaşımı.....	5
Bir Model Olarak Öğretmen.....	6
Sınıfta İletişim.....	8
Sınıf Kuralları.....	11
Tanışma.....	13

2. BÖLÜM

SINIF YÖNETİMİ DEĞİŞKENLERİ

Etkili Sınıf Yönetimi ve Öğretmen Öğrenci İlişkileri	16
Olumlu Öğretmen Davranışları	18
Okul Yönetimi.....	20
Aile	22
Çevre	25

3. BÖLÜM

EĞİTİM ORTAMININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

Eğitim Ortamının Özellikleri	30
Fiziksel Ortamın Önemi.....	30
Fiziksel Ortamın Değişkenleri.....	31
Öğrenci Sayısı.....	31
Yerleşim Düzeni.....	32
Isı-Işık, Renk.....	37
Gürültü.....	37
Temizlik.....	37
Görünüm	38

4. BÖLÜM

ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Yöntem Kavramı.....	40
Yöntem Seçimini Etkileyen Değişkenler	40
Anlatım Yöntemi	41
Soru - Cevap Yönetimi.....	42
Gösteri Yöntemi.....	43
Rol Oynama Yöntemi.....	44
Tartışma Yönetimi.....	47
Münazara	47
Vızılı Grupları	47
Beyin Fırtınası.....	47
Forum.....	47
Seminer	48
Problem Çözme Yöntemi	50
Örnek Olay Yöntemi	53

5. BÖLÜM

SINIFTA ÖĞRETİM ORTAMI

Eğitim Planları.....	56
Eğitim Programları	58
Sınıfta Öğretimin Yönetimi.....	59
Öğretim Stratejileri	60
Öğretim Stratejilerinde Geleneksel ve Modern Yaklaşım.....	60
Geleneksel Öğretim Stratejisi.....	61
Modern Öğretim Stratejisi.....	62
Hedef Davranışların Belirlenmesi.....	65
Öğretim Yaşantılarının Oluşturulması.....	66
Güdüleme	67
Öğretim Yaşantısının Uygulanması	70
Hazırlık.....	71
Sunu.....	71
Uygulama.....	71
Değerlendirme	72
Öğrenme Sürecinde Dönüt Alma, Düzeltme ve Pekiştirme.....	73

6. BÖLÜM

ÖĞRETİMİN PLANLANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Grupla Öğrenme Nedir? Neden Önemlidir?.....	78
Gruplama Teknikleri.....	79
Grupları Oluştururken Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar	81
Grup Etkinliklerinin Planlanmasında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar.....	82
Grup Çalışmalarında Disiplin Sorunlarının Yönetimi.....	83
Gruplamada Karşılaşabilecek Nicelik ve Nitelik Sorunları.....	84
Grup Çalışmalarının Değerlendirilmesi	86
Değerlendirme Amacıyla Verilerin Toplanması	87
Değerlendirmede Kullanılacak Teknikler	87
Kontrol Listeleri.....	88
Kontrol Listelerinin Geliştirilmesinde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar	92
Anektodal Kayıtlar	93
Günlük ya da Öğrenci Kütükleri	95
Testler	95
Sosyometrik Testler	96

7. BÖLÜM

ZAMAN YÖNETİMİ

Zaman Yönetiminin Başlıca Değişkenleri.....	102
Öğrencinin Derse Katılma ve Yoğunlaşma Davranışını Etkileyen Faktörler	104
Kounin'in Yaklaşımı	105
Jones'un Yaklaşımı.....	107
Dreikurs'un Yaklaşımı.....	109
Ginott'un Yaklaşımı.....	110
Glasser'in Yaklaşımı	111
Lee ve Canter'in Yaklaşımı	113
Davranışçı Yaklaşım	114
Öğretim Zamanının Verimli Kullanılmasını Güçleştiren Diğer Etkenler	118
Zamanın Etkin Kullanımı Konusunda Öğretmene Öneriler	120

8. BÖLÜM

DAVRANIŞ YÖNETİMİ

Davranış Yönetimi.....	126
Kişilik Kavramı	127
Treyt Kuramları	128
Sosyal Öğrenme Kuramları.....	129
Psikanalitik Kuram.....	132
İd	133
Ego	133
Süper Ego	133
Oral Dönem.....	135
Anal Dönem	135
Fallik Dönem.....	135
Gizil (Latent) Dönem	136
Genital Dönem.....	136
Fenomenolojik Yaklaşımlar.....	137
Fromm'un İnsancıl Yaklaşımı	138
Rogers'ın Özgerçekleştirme Kuramı	139
Kendini Gerçekleştiren İnsanın Özellikleri	141
Varoluş Psikolojisi	142
İstendik Davranış Kavramı	144
Kaygının Nedenleri, Gözlenebilir Doğurguları ve Sonuçları	146
Demokratik Eğitim Ortamı.....	148
Davranış Yönetiminin Dinamikleri	150
Davranış Yönetiminde Öğretmene Öneriler	152

9. BÖLÜM

İSTENMEYEN DAVRANIŞLARIN YÖNETİMİ

İstenmeyen Davranışların Tanımı.....	156
Sorunu Anlamak	157
İstenmeyen Davranışların Sınıflandırılması	159
İstenmeyen Davranışların Yönetiminde Sorun Çözme Stratejileri	160
Sorun Çözme Stratejisini Belirlemek.....	162
Görmezden Gelmek.....	164
Uyarma	166

Dikkat Çekmek	167
Okul Yönetimi ve Rehberlik Servisi ile İlişki Kurmak.....	169
Ödül ve Ceza Sistemini Kullanmak	170
Ödül Vermenin Yararları	172
Ödül Vermenin Sakıncaları.....	173
Ceza Vermenin Yararları.....	173
Ceza Vermenin Sakıncaları	173
İstenmeyen Davranışların Yönetiminde Öğretmene Öneriler	174

10. BÖLÜM

ÖĞRETMEN - ÖĞRENCİ İLETİŞİMİ

İletişim Kavramı	180
Örnek Olay	181
Örnek Olayın Değerlendirilmesi	185
Öğretmenin Rolü.....	186
Öğrenci ile İletişimde İki Ayrı Öğretmen Yaklaşımı	188
Örnek Olay	189
İletişim Modeli Olarak Öğretmen.....	190
İlgi	192
Alıkoyma.....	192
Örnek Çıkarım	192
Güdülenme	193
Sınıfta Gözlenen Tipik Bazı Öğrenci Problemlerine Yönelik Öğretmen Yaklaşımları.....	193
Yönetsel Stratejiler	195
Otoriter Yaklaşım.....	196
Kural Koyma ve Uygulama	197
Komut ve Direktif Verme	197
Yumuşak Caydırıcılar Kullanma	198
Yakın Kontrol Yönteminden Yararlanma	198
Soyutlama ve Dışlama.....	198
Gözdağı Verme Yaklaşımı.....	199
Serbest Yaklaşım	200
Reçetelendirilmiş (cook book) Yaklaşım.....	200
Öğretimsel Yaklaşım.....	201

Sosyo-Duyarlı İklim Yaklaşımı	204
Grup Odaklı Yönetimsel Yaklaşım	205
İletişim Konusunda Son Söz Yerine Bir Örnek Olay	210

11. BÖLÜM

ÖĞRETMEN - VELİ İLETİŞİMİ

Görüşme	216
Örnek Olay	216
Genel ve Özel Görüşme Tekniklerine İlişkin Öneriler.....	218
Diğer Görüşme Teknikleri	221
Yazışma	223
Yazışma Tekniğinin Kullanılmasına İlişkin Örnekler.....	224
Karşılıklı Ziyaretler	227
Okul Toplantıları ve Sosyo-Kültürel Etkinlikler.....	230
Kaynakça.....	233

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil. 1: İlköğretim ve Ortaöğretim için Sınıf Düzeni Örneği -1	34
Şekil. 2: İlköğretim ve Ortaöğretim için Sınıf Düzeni Örneği - 2.....	34
Şekil. 3: Öğretmen Merkezli Sınıf Düzeni Örneği -1.....	35
Şekil. 4: Bireysel Sınıf Düzeni Örneği - 1	35
Şekli. 5: Bireysel Sınıf Düzeni Örneği - 2	36
Şekil. 6: Bireysel Sınıf Düzeni Örneği - 3	36

1. BÖLÜM

SINIF YÖNETİMİ YAKLAŞIMLARI, TEMEL KAVRAMLAR VE ÖĞRETMENİN ROLÜ

SINIF YÖNETİMİNİN YAKLAŞIMLARI, TEMEL KAVRAMLAR VE ÖĞRETMENİN ROLÜ

Bu bölümün amacı, sınıf yönetimini ilgili kavramlar açısından aydınlatmaktır. Bu amaçla, öncelikle sınıf yönetimi, bireyselleşme ve toplumsallaşma kavramları açısından tanımlanmıştır. Daha sonra sınıf yönetiminde geleneksel ve çağdaş yaklaşımlar incelenmiş ve böylece oluşturulan kavramsal çerçeveye dayanarak, öğretmenin rolüne değinilmiştir. Bu bilgiler ışığında öğretmenin meslek profili; iletişim, sınıf kuralları ve tanışma gibi boyutlar açısından irdelenmiştir.

Bireyselleşme, Toplumsallaşma Kavramları ve Sınıf Yönetimi

Sınıf, eğitim öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği bir yaşama alanıdır. Ortalama 180 gün olan yıllık öğrenim süresinin önemli bir bölümü sınıfta geçer. Bu süre içinde, öğretmen ve öğrenciler belli bir amaç ve program çerçevesinde sınıftaki yaşama katılırlar. Ancak sınıf içindeki yaşamın, önceden belirlenmiş olan amaçlara uygun bir biçimde gerçekleşmesinden, öncelikle öğretmen sorumludur. Başka bir anlatımla, sınıfta öğrenme ortamının ve yaşantılarının düzenlenmesi ve yönetilmesi, öğretmenin sorumluluğundadır. Bu nedenle öğretmenin, sınıf yönetiminin ilke ve yöntemlerini bilmesi gerekir. Böylece sınıf içi yaşam, daha sevimli, üretken ve yararlı olur.

Öte yandan sınıf yönetiminin başarılı bir biçimde gerçekleştirilebilmesi, öğretmenin insan ilişkileri alanında duyarlı ve bilgili olmasına bağlıdır. Özellikle göreve yeni başlayan öğretmenlerin, öğrencilerini çok sevmelerine karşın sınıfta kontrolü sağlayamadıklarından yakınmaları sık gözlenen bir durumdur. Oysa bir öğretmenin yapması gereken ilk şey, sınıfta eğitimin gerektirdiği fiziksel ve psikolojik ortamı sağlamaktır. Bunun için öğrencileri sevmek gereklidir, fakat yeterli değildir. Sorun, insan ilişkileri örüntüsünün karmaşık ve çok boyutlu niteliğinden kaynaklanmaktadır. İnsanın davranışlarına, onun beklenti ve gereksinimleri yön verir. Bu bakış açısına göre eğitim, bireyin beklenti ve gereksinimlerine dönük, sürekli ve kalıcı bir davranış değişikliği yaratma süreci olarak kavramlaştırılabilir. Bu bağlamda sınıf yönetimi, bireyin içinde bulunduğu toplumun değer ve dizgelerine uygun bir bireyselleşmeyi ve toplumsallaşmayı tanımlar.

Gerçekte bireyselleşme, toplumsallaşma ile örtüşen bir kavramdır. Birey içinde yaşadığı toplumun değerlerine uygun bir kişilik yapısı geliştirebilmek için, öncelikle kendini ve toplumu tanımalıdır. Bireyselleşme, kişinin kendine yönelik algı, beklenti ve gereksinimlerinin bilincinde olmayı gerektirir. Böylece birey, öncelikle olumlu bir benlik tasarımı geliştirerek, yaşama etkin ve üretken bir biçimde katılmayı öğrenir. Toplumsallaşma ise toplumun temel eğilim ve gereksinimlerine referans olarak alınan değerlere uygun davranmayı tanımlar. Bu nedenle bireyselleşme, toplumsallaşma için gerekli bir önkoşuldur.

Eğitimin en yaygın tanımlarından biri, *“bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla istendik değişiklikler yaratma süreci”* şeklinde yapılır. Bu tanımda kilit kavramlar, yaşantı ve istendik terimleridir. Yaşantı, belli bir amaca dönük olarak, önceden planlanmış ve yapılandırılmış durumları ifade etmektedir. İstendik ise, birey ve toplumun beklenti ve gereksinimlerine uygunluk anlamındadır. Ancak modern eğitim anlayışında birey, kendi özgün varoluşu içinde, sürekli olarak gelişen ve değişen bir süreç olarak algılanmaktadır. Dolayısıyla toplumsallaşma, bireyin özgün bir biçimde bireyselleşmesini kapsayan ve göreceli olarak, daha genel nitelikler taşıyan yaşantıları tanımlamaktadır. Bu durum varoluşçulara göre, (Jaspers, 1995) *“Birey hem kendisi hem herkeştir.”* şeklinde özetlenmektedir. Gerçekte kişinin mutlu ve özgür bir biçimde yaşamak için, *“kendisi olmak”* ve içinde yer aldığı toplumun düşünce, inanç ve değerleriyle barışık olmaya gereksinimi vardır.

Bu nedenle, öğretmen öğrencilerinin bireysel farklılıklarının bilincinde olmalıdır. Bireysel farklılık terimi, fiziksel özelliklerden (boy, kilo, vb.) ilgi, algı ve beklenti gibi psikolojik faktörlere kadar bir dizi değişkeni kapsar. Ayrıca her öğrencinin ait olduğu ailenin sosyoekonomik koşulları (gelir ve eğitim durumu, anne, baba mesleği vb.) onun kişiliği ve davranışları üzerinde önemli bir etkendir.

Başka bir anlatımla, her öğrenci kendi dünyası içinde değerlendirilmesi gereken eşsiz ve benzersiz bir kişiliktir. Öğrenci, öncelikle insan olarak kendini tanımak ve geliştirmek amacıyla eğitim almaktadır. Öğretmen bu temel ilkeye bağlı kalırsa, öğrencileri ile olan ilişkilerinde daha başarılı olur. Ancak geleneksel eğitim anlayışına sahip öğretmenler, genellikle öğrencilere *“eti senin kemiği benim”* anlayışından güç alarak yaklaşmaktadırlar. Bu iki yaklaşımdan birincisi, sınıf yönetiminde çağdaş; ikincisi, geleneksel anlayışı yansıtmaktadır. Sınıf yönetiminin etkin ve verimli olması, bir bakıma izlenen yaklaşıma bağlıdır. Bu nedenle geleneksel ve çağdaş sınıf yönetimi yaklaşımlarının kısaca tanımlanması yararlı olacaktır.

Sınıf Yönetiminde Geleneksel Yaklaşım

Geleneksel yaklaşım öğretmen merkezlidir. Başka bir anlatımla, sınıf içi yaşantılarda ve bu yaşantıların aktarıldığı eğitim etkinliklerinde öğretmen etkin (aktif), öğrenci edilgen (pasif) bir konumdadır. Öğretmen öğrenci ilişkileri, aşırı ölçülerde yapılandırılmıştır. Sınıf içi kurallar oldukça katı ve tek yönlüdür. Eğitim amaçlarının ve sınıf içi kuralların belirlenmesinde, öğrenci katılımına yer verilmez. Ayrıca sadece öğretmen tarafından belirlenen ve değişmez doğrular olarak yansıtılan bu kurallar tartışılmazlar. Daha çok öğretmenin geleneksel otorite figürü olarak algılandığı toplumlarda gözlenen bu yaklaşım, demokratik yaşamın gerekleri ile bağdaşmaz. Öğrenme sürecinde özne-nesne ilişkisinin kurumsallaştırılmasını çağrıştıran bu yaklaşım, bir bakıma demokratik yaşamda zorlanan insanımızın sorunlarının kaynağını göstermektedir. Böylece bir yandan sınıf içinde yapay bir *“evet efendimcilik”* sağlayarak “tatmin” olan öğretmen, diğer yanda davranış bozuklukları gösteren öğrenciler ile uğraşmak durumunda kalır. Çünkü öğrenciler, kişilik yapıları ve benlik tasarımlarının farklı olması nedeniyle, otorite simgesi olarak algıladıkları öğretmenlerine, farklı tepkiler geliştirirler. Ancak öğretmen kendince uysal ya da yaramaz olarak tanımladığı bu öğrencilerin, gerçekte uyum sorunları yaşamakta olduklarını göremez. Bu durumda genellikle, öğretmen yaramaz olarak tanımladığı öğrencilere karşı, açık ya da örtülü bir mücadele başlatır.

Bu mücadelede daha çok suçlama, yargılama ve cezalandırma davranışı egemendir. Ancak sınıf içinde bir anlamda karşıt gruplar oluşturmak şeklinde sürdürülen bu yaklaşımla, insancıl ve eğitsel bir ortamın sağlanması mümkün olmaz. Bu durum, esasen eğitimde en önemli sorunlardan biri olan yabancılaşmayı doğurur. Yabancılaşma, öğrencinin kendine, eğitime, diğer insanlara ve yaşama yönelik duyarsızlaşmasını tanımlamaktadır. Sonuç olarak geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımı, eğitimi, hem öğrenciler hem de öğretmen için çekilmez bir yük haline getirir. Geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımı, insan doğasına ilişkin kötümser ön-

yargıları referans olarak alır. Dolayısıyla sınıfta disiplinin sağlanması için, otokratik yöntemlerin uygulanması gerektiği şeklindeki kalıp yargılara dayanır. Ancak bu yaklaşım, durumu daha çok güçleştirmekten başka bir işe yaramaz.

Çağdaş Sınıf Yönetimi Yaklaşımı

Kısaca tepkisel olarak özetlenebilecek geleneksel anlayış yerine, sınıf yönetiminde izlenmesi gereken asıl model, katılımcı ve esnek yapılandırılmış çağdaş yaklaşımdır. Çağdaş yaklaşım, öğrencinin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimine uygun insancıl bir modeldir. Burada eğitim-öğretim etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer alır. Başka bir deyişle, öğrenci sınıf yaşamının nesnesi değil, öznesidir. Sınıfta uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, dersin amacı vb. etkinlikler demokratik bir biçimde tartışılır. Bu tartışmalarda öğretmen daha çok rehberlik rolü oynar. Her durumda birden çok olan karar seçeneklerinin olumlu ve olumsuz yönleri aydınlatılarak, grup tartışması yönlendirilir. Böylece sınıfta en geniş uzlaşma oluşturularak, grubun belli amaçlar doğrultusunda bütünleşmesi sağlanır. Ancak bu tartışmalarda, öğrencilere eşit söz hakkı sağlanmalı ve azınlıkta kalan görüşlerin de seslendirilmesine özel bir önem verilmelidir.

Çağdaş sınıf yönetimi yaklaşımı, sınıfı bir sistem olarak algılamayı gerektirir. Bu anlamda sınıf; öğrenci, öğretmen, ders programları, eğitim ortamı gibi iç, okul, çevre ve aile gibi dış etmenlerin etkileştiği bir alandır. Dolayısıyla sınıf içi yaşam, gerçek yaşamdan yalıtılmış bir ortam değil, canlı ve dinamik süreçler toplamıdır. Öğretmen, bu sürecin iç ve dış dinamiklerini oluşturan özgün koşulların bilincinde olmalıdır. Şu halde öğretmen, okul içindeki ve çevredeki olanaklardan eğitim amacıyla en uygun şekilde yararlanmalıdır. Örneğin, öğretmen bir yandan okuldaki rehberlik servisi ile diğer yandan öğrencilerinin aileleri ile yakın ilişkiler geliştirerek, sistemin öğelerinden yararlanabilir. Böylece, hem eğitim sorunları karşısında yalnız kalmaktan kurtulur hem de eğitim sistemini etkileyen öğelerin katkılarını bütünleştirir.